

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: III/ 0 1 2 3 1 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 JÚL 16.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 1 db	

A Nyíregyházi Törvényszék a 2020. június 25-én Nyíregyházán tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A segítségnyújtás elmulasztásának büntette és más bűncselekmények miatt [REDACTED] ellen indított büntetőeljárást felfüggeszti és egyedi normakontroll iránti eljárás lefolytatását kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál.

Az egyedi normakontroll iránti eljárásban a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 590. § (5) bekezdés a) pontjának „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrésze megsemmisítését és e szövegrész jelen ügyben történő alkalmazásának kizárását indítványozza azzal, hogy a rendelkezés a következő szöveggel maradjon hatályban: „az elsőfokú bírósági eljárást és ennek során vizsgálja azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén az ítéletet hatályon kívül kell helyezni.”

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

I.

(Az elsőfokú ítélet)

A Nyíregyházi Járásbíróság (a továbbiakban: járásbíróság) a 2020. február 25-én kihirdetett 8.B.576/2018/41. számú ítéletével [REDACTED] vádlottat bűnösnek mondta ki segítségnyújtás elmulasztásának büntetében [Büntető Törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) 166. § (1) és (3) bekezdés], közúti baleset okozásának vétségében [Btk. 235. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja], kábítószer birtoklásának vétségében [Btk. 178. § (1) és (6) bekezdés], és csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, és (2) bekezdés a) pontja].

Ezért a járásbíróság halmazati büntetésül 1 év 6 hónapi börtönbüntetésre és 3 évi közúti járművezetéstől eltiltás büntetésre ítélte [REDACTED] vádlottat a szabadságvesztés

végrehajtásának 4 évi próbaidőre történő felfüggesztése mellett. A bíróság rendelkezett továbbá a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő esetleges beszámításáról és a végrehajtás elrendelésének esetére a feltételes szabadságra bocsátásról, valamint a bűnfelelősségről és a bűnügyi költségről.

A bíróság a vádirattal (lényegileg) egyezően a következő tényállást állapította meg.

„1) [redacted] vádlott 2017. év elején – közelebbről meg nem határozható időpontban – [redacted] 20.000 és 30.000 forint közötti összeget adott kölcsön. [redacted] anyagi nehézségekkel küzdött és anyagi helyzetének javítása érdekében kábítószer értékesítéséből tett szert rendszeres jövedelemre. Mivel a vádlottól kölcsönként összeget [redacted] készpénzben visszafizetni nem tudta, ezért a kölcsönnek megfelelő értékű, az illegális forgalomban »speed« nevű amfetamint tartalmazó kábítószerrel adott a vádlottnak 2017. nyarán, közelebbről meg nem határozható időpontban. [redacted] vádlott a kábítószerrel elfogyasztotta. Az általa elfogyasztott kábítószer hatóanyag tartalma nem haladta meg a csekély mennyiség felső határát.

2) [redacted] vádlott 2018. február 28-án 15 óra 10 perc körüli időben [redacted] belterületén a [redacted] körúton a menetirány szerinti jobb oldalon a belső forgalmi sávban a [redacted] felől a [redacted] irányába közlekedett az általa vezetett [redacted] forgalmi rendszámú személygépkocsival. Amikor a [redacted] kereszteződéséhez ért egyenesen haladt tovább és az ott levő forgalomirányító jelzőlámpa piros jelzése ellenére nem állt meg, hanem áthaladt az útkereszteződésen. Ugyanebben az időben a neki jobbról a [redacted] felől kijelölt gyalogos átkelőhelyen zöld jelzésre megkezdte áthaladását [redacted] sértett, akit a vádlott a kijelölt gyalogos átkelőhelyen, a belső forgalmi sávban, a terelő vonal környékén elütött. A vádlott észlelte, hogy elütötte a sértettet, de a helyszínről segítségnyújtás nélkül elhagyta.

[redacted] sértett a baleset következtében agyrázkódást, a bal oldali arcfél zúzódását és repesztett sérülését, a bal oldali kulcscsont törését, a bal oldali II. és VI. borda törését, bal oldali bőralatti levegőgyülemet, bal oldali légmell és folyadékgyülemet (HTX,PTX), a bal oldali vesetok alatti sérülését tok alatti bevérzéssel, a jobb oldali csípőízület törését, a jobb oldali szeméremcsont felső szárának törését, mindkét bokatájék zúzódását és hámhorzsolását, és a bal oldali csípőtájék zúzódását és hámhorzsolását szenvedte el. A sérülések gyógytartama 8 napon túli, tényleges gyógytartamuk 4-5 hónap.

A sértett sérülései a jobb oldali csípőízületi törés kivételével meggyógyultak. A jobb oldali csípőízületi törés szövődményesen gyógyult. Csaknem valamennyi csípőízületi funkció tekintetében elmaradás jött létre. Ez csípőízületi elfajulásra utal, ami mozgáskorlátozottságot eredményez. A sértett jobb oldali csípőízületi törése következtében maradandó fogyatékos állapot alakult ki.

[redacted] vádlottat a nyomozó hatóság 2018. március 2-án gyanúsítottként hallgatta ki, és őrizetbe vette. Vezetői engedélyét nem vették el, és azt a vádlott később sem adta le.

A vádlott cselekményével megszegte a KRESZ 9.§. (4) bekezdés d.) pontjában, és az 58.§. (1) és (2) bekezdésében foglalt előírásokat.

██████████ vádlottól 2018. március 2-án vizeletmintát vettek, ami 20,75 mikrogramm/milliliter benzoil-ekgonint tartalmazott, ami a kokain előszervezetben keletkező metabolitja. A kokain kábítószernek minősül.

3) ██████████ vádlott 2018. március 2-től április 26-ig előzetes fogvatartásban volt. A Nyíregyházi Járási Ügyészség 2018. április 26-án előzetes letartóztatását megszüntette, és szabadlábra helyezését rendelte el.

A vádlott ezt követően 2018. május 14-én 13 óra körüli időben a ██████████ alatt levő ██████████ ment, ahol a kisgépi osztályon 2 darab Scarlett hajnyíró, és 1 darab Scarlett hajszárítót kivett a dobozaiból, az üres dobozokba pedig az áruvédelmi eszközzel ellátott dobozokból kivett 1 darab Philips SW 5700 típusú férfi elektromos borotvát, 1 darab Philips Series 9000 típusú szakállvágót, 1 darab Philips Sonicare elektromos fogkefe készletet, és 1 darab Babyliss E652E típusú orrszőrnyíró rakott. A pénztárhoz érve a pénztárgép szalagra helyezte a 2 darab Scarlett hajnyíró és 1 darab Scarlett hajszárító dobozát, és a pénztárost megtévesztve a dobozokban elhelyezett műszaki cikkek 141.893 forint összegű ellenértéke helyett csupán 5000 forintot – a Scarlett típusú termékek dobozán feltüntetett összeget – fizetett ki.

Cselekményével 136.893 forint kárt okozott, amit az eljárás során 2019. május 21-én teljes egészében megtérített.”

(8.B.576/2018/4. számú elsőfokú ítélet 4-5. oldal.)

Az elsőfokú ítélet ellen a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 583. §-ának (3) bekezdésére, az 584. §-ának (3) bekezdésére és az 590. §-ának (3) bekezdésére történő figyelmeztetés után – az erre fenntartott három munkanapon belül – az ügyészség a börtönbüntetés és a közúti járművezetéstől eltiltás büntetés tartamának súlyosítása és közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása-, míg a védő a közúti járművezetéstől eltiltás büntetés tartamának csökkentése céljából jelentett be fellebbezést.

II.

(A másodfokú eljárás)

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség a járási ügyészség fellebbezését fenntartotta a következők megjegyzésével.

„A bejelentett fellebbezések céljára és irányára tekintettel a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottsága nem vizsgálható, a másodfokú felülbírálat során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás az irányadó. A bíróság az eljárást az alapvető perrendi szabályok megtartása mellett folytatta le, eljárási szabályt sértett azonban akkor, amikor a 2018. december 13. napján megtartott tárgyalásról felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint a vádlottat kihallgatása előtt nem figyelmeztette a Be. 185. § (1) bekezdésében írtakra, továbbá nem oktatta ki a beismerő nyilatkozat természetéről, és annak jogkövetkezményeiről, így a Be. 504. § (2) bekezdés a) pontjában írt törvényi feltétel hiányában hozott végzést a beismerő vallomás elfogadásáról, ezt követően pedig a Be. 521. § (1) bekezdésében írtakat megsértve vette fel a bizonyítást. A fenti – a Be. 609. § (2) bekezdés a) és e) pontja értelmében relatívnak tekintendő – eljárási szabálysértések azonban a Be. 590. § (3) bekezdésében, és az (5) bekezdés a) pontjában írtakra tekintettel a – jelen esetben korlátozott – felülbírálat

körén kívül esnek, így nem eredményezhetik az ítélet hatályon kívül helyezését.” (Bf.397/2020/1-2. számú indítvány 1. oldal.)

A törvényszék a fellebbezések elbírálására a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 82. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel tanácsulást tűzött ki. Az ennek alapjául szolgált Korm. rendelet időközbeni hatálytalanná válása ellenére a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel a Be. 598. §-ának (2) bekezdése alapján a törvényszék tanácsuláson járt el, mert nyilvános ülés kitűzését az eljárás erre jogosult résztvevői sem indítványozták.

A törvényszék a Be. 583. §-ának (3) bekezdése alapján bejelentett fellebbezésekre tekintettel a járásbíróság ítéletének a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit és az ítélet indokolásának ezzel kapcsolatos részét bírálhatná felül a Be. 590. §-ának (3) bekezdése által előírt felülbírálati korlátra tekintettel.

A korlátozott körű felülbírálat ellenére ennek során a törvényszéknek a Be. 590. §-ának (5) bekezdése szerinti kivételeket is szem előtt kell tartania.

Ezért a törvényszék vizsgálta az elsőfokú bírósági eljárás szabályainak megtartását is, amelynek eredményeként a következőket állapította meg.

III.

(Az elsőfokú eljárás)

A járásbíróság a Nyíregyházi Járási és Nyomozó Ügyészség K.1493/2018/19. számú vádirata alapján 2018. április 27-én tűzött ki tárgyalást, így ebben az ügyben a Be. 870. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel még nem kellett előkészítő ülést tartania.

A 2018. szeptember 19-én meghozott 8.B.576/2018/11. számú végzésével a járásbíróság ezen ügghöz egyesítette a Nyíregyházi Járási és Nyomozó Ügyészség B.3466/2018/5. számú vádirata alapján 2018. június 29-én 8.B.923/2018. szám alatt indult ügyet anélkül, hogy ebben az ügyben előkészítő ülést tartott volna. Ebben az esetben a Be. 868. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a Be. 499. §-ának (2) bekezdése által kötelező jelleggel előírt előkészítő ülés megtartása nem lett volna mellőzhető még az ügyek egyesítését megelőzően.

A 2018. december 13-i tárgyalási napon [REDACTED] vádlott a bűnösségét „elismerte” a vád szerint. Az ezt követően meghozott végzésével a járásbíróság elfogadta a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát a Be. 524. §-ának (1) bekezdése alapján. A bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására azonban a vádlott kihallgatására és a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának feltételeire vonatkozó rendelkezések figyelmen kívül hagyásával került sor a következők miatt.

A Be. 523. §-ának (1) bekezdésében foglaltakból következően a vádlottat kihallgatásának megkezdésekor figyelmeztetni kell arra, hogy a) nem köteles vallomást tenni, a vallomástételt, illetve az egyes kérdésekre történő válaszadást a kihallgatás folyamán bármikor megtagadhatja, de bármikor dönthet úgy, hogy vallomást tesz, akkor is, ha korábban a vallomástételt megtagadta, b) a vallomás megtagadása az eljárás folytatását nem akadályozza, és nem érinti a kérdezői, észrevételezési és indítványtételi jogát, c) ha vallomást tesz, bizonyítékként

felhasználható amit elmond, illetve rendelkezésére bocsát, d) más bűncselekmény elkövetésével hamisan nem vádolhat, kegyeleti jogot hamis tényállítással nem sérthet. (A Be. 185. § (1) bekezdése szerinti terhelti figyelmeztetés.) Ezen kívül a Be. 523. § (1) bekezdésének további rendelkezése szerint a tárgyaláson a vádlottat figyelmeztetni kell arra is, hogy a bizonyítási eljárás során kihallgatottakhoz kérdéseket intézhet, indítványokat és észrevételeket tehet, s ha nem tesz vallomást, a terheltként tett korábbi vallomásának lényege ismertethető vagy felolvasható.

E figyelmeztetés előtt a vádlott a váddal, illetve a büntetőjogi felelősségével kapcsolatban semmilyen érdemi nyilatkozatot nem tehet, illetőleg az ilyen nyilatkozata nem vehető figyelembe a figyelmeztetés garanciális jelentésére tekintettel.

Ezért a járásbíróság [REDACTED] vádlott bűnösséget „elismerő” nyilatkozatának se tulajdoníthatott volna jelentőséget. A vádlotti nyilatkozat elfogadásának akadályát képezte továbbá az is, hogy a Be. 524. §-ának (1) bekezdése szerint a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására az 504. § (1) – (3) bekezdésének rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.

A Be. 504. § (2) bekezdésének a) pontja szerint pedig a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának egyik feltételét képezi, hogy a vádlott e nyilatkozatának természetét és jóváhagyásának következményeit megértette. Ennek viszont előfeltételét képezi a vádlott figyelmeztetése arra, hogy ha a bíróság a bűnösség beismerésére vonatkozó nyilatkozatot elfogadja, akkor a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja. A járásbíróság azonban e következményekre sem figyelmeztette [REDACTED] vádlottat.

Ezért a járásbíróság csupán saját törvénysértő eljárásához képest valósított meg további eljárási szabálysértést azzal, hogy a vádirati tényállás megalapozottságára és a bűnösség kérdésére vonatkozó bizonyítást vett fel, miután erre a Be. 521. §-ának (1) bekezdése szerint a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadása esetén nincs lehetőség.

Ennek kapcsán az is megállapítható, hogy [REDACTED] sértett tanúkénti kihallgatására a Be. 179. §-ának (1) bekezdésében foglaltak figyelmen kívül hagyásával és nem kellő részletességgel, pusztán az akkori egészségi állapotának tisztázására kiterjedően került sor. (8.B.576/2018/16. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3-4. oldal.)

Az eljárás további lefolytatását illetően pedig az állapítható meg, hogy a járásbíróság a 2019. augusztus 14-én meghozott 8.B.576/2018/24. számú végzésével egyesítette a Nyíregyházi Járási Ügyészség B.4980/2019/1. számú vádirata alapján 2019. augusztus 10-én 8.B.887/2019. szám alatt kábítószer birtoklásának vétsége miatt indult ügyet, amelyben előkészítő ülés tartására szintén nem került sor.

A kábítószer birtoklásának vétsége miatt emelt váddal kapcsolatban a járásbíróság a 2019. szeptember 24-i tárgyalási napon hallgatta ki [REDACTED] vádlottat, aki – a törvényes figyelmeztetését követően – megtagadta a vallomástételt és bűnösséget beismerő nyilatkozatot sem tett. (8.B.576/2018/28. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3-4. oldal.) Ezért a járásbíróság ítéletének indokolása az iratok tartalmával ellentétesen utal arra, mintha [REDACTED] vádlott valamennyi olyan bűncselekményben beismerte volna a bűnösségét, amelyek miatt vádat emeltek ellene (Elsőfokú ítélet 6. oldal.)

Ezért a járásbíróság ítéletének indokolása sem felel meg a bírósági határozat, illetve a bűnösséget megállapító ítélet indokolására vonatkozó törvényi követelményeknek. A

járásbíróóság ugyanis a váddal lényegileg megegyező tényállás megállapítását a következőkkel indokolta.

„[REDACTED] vádlott a bűncselekmények elkövetését és bűnösségét a vádakkal egyezően elismerte. Cselekményeit megbánta. A bíróság bűnösségét beismerő nyilatkozatát elfogadta, mert azt a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok is alátámasztották. További bizonyítékként értékelte a bíróság [REDACTED] sértett vallomását, a helyszíni szemle jegyzőkönyv adatait, az igazságügyi orvosszakértői véleményeket, kiegészítő szakértői véleményt, a toxikológiai szakértői véleményeket, műszaki szakértői véleményt, igazságügyi informatikai szakértői véleményt, igazságügyi elmeorvosszakértői véleményt, a [REDACTED] [REDACTED] feljelentését és nyilatkozatát a kár megtérítéséről, a vádlott erkölcsi bizonyítványát, szabálysértési priusát, valamint az egészségi állapotáról szóló ambuláns lapokat és igazolást. Mindezekre figyelemmel [REDACTED] vádlott bűnössége kétséget kizáró módon bebizonyosodott a terhére rótt valamennyi bűncselekményben.”
(Elsőfokú ítélet 6. oldal.)

A Be. 565. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot elfogadta, a vádlott bűnösségét a bűnösség beismerésére, a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására és az eljárás ügyirataira alapítja.

A törvényi feltételek hiányában elfogadott, illetőleg a B.4980/2019/1. számú vádirat tárgyát képező bűncselekményben való bűnösséget beismerő nyilatkozat hiányában tehát a járásbíróóság törvényesen nem alapozhatta volna [REDACTED] vádlott bűnösségének megállapítását a bűnösséget beismerő nyilatkozatának elfogadására. Ennek hiányában az ítélet indokolásának a Be. 451. §-ának (5) bekezdése szerint a járásbíróóság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló jelentős tényeket és körülményeket kellene tartalmaznia.

IV.

(Az alkalmazandó törvényi rendelkezés)

Az elsőfokú eljárás során tehát a másodfokú eljárásban nem orvosolható olyan eljárási szabálysértések történtek, amelyek lényeges hatással voltak az eljárás lefolytatására és a bűnösség megállapítására is. Ennek ellenére a törvényszéknek nincs törvényes lehetősége a járásbíróóság ítéletének hatályon kívül helyezésére a következőkre tekintettel.

A Be. 590. § (5) bekezdésének a) pontja értelmében a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósági eljárás felülbírálata során azon eljárási szabályok megtartását kell vizsgálnia, amelyek megsértése esetén a 607. § (1) bekezdése vagy a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni. Jelen ügyben azonban a Be. 609. §-ának (1) bekezdésében körülírt olyan eljárási szabálysértés valósult meg, amely miatt teljeskörű felülbírálat esetén a törvényszéknek hatályon kívül kellene helyeznie a járásbíróóság ítéletét.

V.

(Alkotmányossági aggályok)

Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerint: Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az idézett alaptörvényi rendelkezés tehát mindenki számára garantálja bármely ügyének tisztességes tárgyaláson történő elbírálásához való jogát.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint: A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A Be. preambuluma szerint pedig az Országgyűlés – az abban részletezett egyéb követelmények mellett – „a Büntető Törvénykönyv, illetve a nemzetközi jog által büntetendő bűncselekmények elkövetőinek a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog érvényesülését biztosító” törvényt kívánt alkotni.

A törvényszék szerint a tisztességes eljárás-, s ezáltal a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való alkotmányos jog érvényesülésének minimumát az eljárási szabályok maradéktalan megtartása jelenti, aminek az érvényesülését a jogalkotónak olyan rendelkezésekkel kell biztosítania, amelyek a jogalkalmazói hibák kiküszöbölését is lehetővé teszik, különösen a garanciális jogokat érintő törvénysértések esetén. Ennek eszközét az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog és ehhez igazodóan a felülbírálati jogkör alkotmányos szabályozása jelenti.

A Be. 590. §-ának (3) bekezdése viszont a másodfokú bíróság számára csupán az elsőfokú ítélet korlátozott körű felülbírálatát teszi lehetővé az 583. § (3) bekezdése alapján bejelentett fellebbezés esetén. „A bejelentett fellebbezéshez igazodó, vagyis korlátozott felülbírálat azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül a törvény szerint nevesített esetekben.” (Törvények, rendeletek indokolása – 2017. évi XC. törvény 590. §-ának indokolása.)

A Be. 590. §-ának (5) bekezdése azonban több olyan szempontot is előír, amelyeket a másodfokú bíróságnak a korlátozott körű felülbírálat esetén is szem előtt kell tartani. Így a Be. 590. § (5) bekezdésének a) pontja szerint a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósági eljárást is felül kell bírálnia és ennek során vizsgálnia kell azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni.

A feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető eljárási szabálysértés esetleges megvalósulásának megállapíthatóságához azonban a másodfokú bíróságnak értelemszerűen teljes körűen vizsgálnia kell az elsőfokú bírósági eljárás lefolytatásának törvényességét, amelynek során szükségképpen észleli az olyan eljárási szabálysértéseket is, amelyek lényeges hatással voltak az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására, következésképpen a felülbírálati korlátok hiányában a Be 609. §-ának (1) bekezdése alapján szükségszerűen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményeznék.

Ehhez képest a hatályos szabályozás a nyilvánvalóan törvénysértő eljárás alapján meghozott elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára kényszeríti a másodfokú bíróságot, ami a törvényszék szerint ellentétes a tisztességes eljárás szubsztanciális értelmezésével, amelynek szem előtt tartását ma már a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 22.

§-a szerinti esküjük is kötelezi a bírókat, akik hivatásuk gyakorlása során az alkotmányossági szempontokat, illetve az alkotmánybíróági gyakorlatot sem hagyhatjuk figyelmen kívül, már csak a következők miatt sem.

„A jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesítése nem csupán a jogalkotóval szemben (a jogszabályok tartalmát illetően) fennálló követelmény, hanem az Alaptörvény 28. cikkéből következően (a jogszabályok értelmezése során) a bíróságokat is kötelezi.” {3146/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [26]}

A jogalkalmazói jogértelmezés azonban természetesen a törvényszék szerint sem a jogorvoslati rendszer jogalkotói szabályozásához vezetői jogpolitikai indokok helyességének értékelését, hanem a szabályozás alkotmányossági szempontból történő vizsgálatát jelentheti.

Ilyen szempontból pedig a törvényszék nem a korlátozott körű felülbírálat előírását, hanem az ezalóli kivételt jelentő rendelkezés azon következtetlenségét tartja aggályosnak, amely az azonos alapjogi sérelmet jelentő eljárási szabálysértés esetén is eltérő eljárásjogi konzekvencia alkalmazását írja elő a bíróság számára. A törvényszék szerint viszont az eljárás résztvevőinek rendelkezési jogát felülíró felülbírálati kötelezettséget előíró jogalkotótól elvárható „olyan eljárásjogi szabályok megalkotása, amelyek alkalmazásával az alkotmányos jogokat ért jogsérelem világosan, azaz hatékonyan orvosolhatóvá válik.” {3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37]}

„A jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékonyságához pedig az szükséges, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására” {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26] in: 3146/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [23]}

VI.

(A kezdeményezés oka és törvényi alapja)

„Még az Alaptörvény és az Abtv. [az Alkotmánybíróaságról szóló 2011. évi CLI. törvény] hatálybalépése előtt meghozott 35/2011. (V. 6.) AB határozatával állapította meg az Alkotmánybíróaság azt a követelményt, amely szerint a bíró az elétárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján köteles eldönteni, és amennyiben az alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli, köteles az Alkotmánybíróaság eljárását kezdeményezni.” {3136/2016. (VI. 29.) AB határozat, Indokolás [16]}

E kötelezettségét a törvényszék szerint nem befolyásolja a Be. 608. §-ának a büntető eljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény 2021. január 1-én hatályba lépő 223. §-ának (1) bekezdése általi kiegészítése, amely szerint – (A másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha) ”az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el, vagy az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el a vádirati tényállástól”, miután a törvényszéknek a folyamatban levő büntetőügyben a hatályos büntetőeljárási szabályok szerint kell eljárnia.

Ennek kapcsán a törvényszék természetesen az Alkotmánybíróaság azon álláspontját sem tévesztette szem elől, amely szerint: „A 28. cikk szerint a jogszabály Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése a bíró számára nem csak jog, hanem kifejezett kötelesség:

amennyiben a bíró a jogszabály szövegét az értelmezés segítségével az Alaptörvénnyel összhangban tudja alkalmazni, annyiban ennek megfelelően köteles eljárni.” {28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]} A Be. 590. § (1) bekezdés a) pontjának hatályos szövege azonban a törvényszék szerint csak contra legem jogértelmezéssel lenne az Alaptörvénnyel összhangban értelmezhető.

Ezért a törvényszék – a Be. 589. §-ában foglaltakra figyelemmel – a Be. 489. §-ának (1) bekezdése alapján indítványozta a törvényi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, amelynek érdekében ugyanezen törvényhely (3) bekezdése alapján felfüggesztette az eljárást.

Az egyedi normakontroll eljárás iránti kezdeményezés az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 25. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét – a Be. 589. §-ában foglaltakra figyelemmel – a Be. 535. §-ának (3) bekezdése kizárja.

Nyíregyháza, 2020. június 25.

Dr. Fázsi László s.k.
tanácselnök
előadó bíró

Dr. Fekete Magdolna s.k.
törvényszéki bíró

Dr. Garbóczi Annamária s.k.
törvényszéki bíró

